

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 240/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. Z., S., zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. M. M., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6 Co/237/2011-245 z 23. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2013 doručená sťažnosť Ing. M. Z., S. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co/237/2011-245 z 23. októbra 2012.

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že návrhom podaným Okresnému súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 8. decembra 2009 sa M. L. (ďalej len „navrhovateľka“) domáhala proti sťažovateľovi ako odporcovi ochrany osobnosti spočívajúcej v povinnosti odstrániť z opлотenia spoločnosti P., s. r. o., ktorej bol konateľom, bilbord s rozmerom približne 2 x 1,5 m s nápisom „U.“ situovaný smerom na pozemok, na ktorom sa nachádza rodinný dom navrhovateľky. Navrhovateľka uviedla, že v súvislosti s vyvesením tohto bilbordu bol sťažovateľ rozhodnutím Obvodného úradu P., odboru všeobecnej vnútornej správy č. VVSA/2009/03490-00017AP112009/205 z 24. augusta 2009 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, za čo mu bola podľa § 11 ods. 1 písm. b) citovaného zákona uložená pokuta v sume 25 €. Okrem toho sa navrhovateľka domáhala aj uhradenia sumy 5 000 € ako náhrady nemajetkovej ujmy za poníženie, zdiskreditovanie, urazenie a zosmiešnenie pred susedmi a okoloidúcimi ľuďmi. Predmetné konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 7 C/175/2009.

Sťažovateľ v konaní pred okresným súdom namietal, že v danom prípade nie je pasívne vecne legitimovaný, pretože v čase umiestnenia bilbordu nebol vlastníkom nehnuteľnosti, ako aj to, že navrhovateľka žiadnym relevantným spôsobom nepreukázala, že by jeho konaním došlo k zníženiu jej dôstojnosti alebo k ujme na jej cti, resp. že by konanie sťažovateľa bolo spôsobilé takýto zásah vyvolať, pretože predmetný bilbord žiadnym spôsobom nekonkretizuje osobu navrhovateľky.

Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C/175/2009-215 z 5. októbra 2011 rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť navrhovateľke z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 2 500 €, pričom uviedol, že

«... prvou nevyhnutnou podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom je tá skutočnosť, že sa priznanie žiadnej z foriem morálneho

zadosťučinenia nejaví s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcim, t. z. že sa jedná o prípad, kedy vzniklú ujmu nie je možné z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane vyvážiť a zmierniť. Toto posúdenie je vždy predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý vychádza ako z jednotlivých okolností, tak aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou nevyhnutnou podmienkou pre priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom je, že neoprávneným zásahom došlo v príčinnej súvislosti k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere...

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že podaný návrh navrhovateľky na odstránenie následkov uskutočneného zásahu zo strany odporcu umiestneným bilbordom na svojej oplotenie s nápisom „U.“, ktorý bol navrhovateľkou a ostatnými občanmi pohybujúcimi sa po... v P. viditeľný od 22. 3. 2009 do 27. 2. 2010, je čo do základu opodstatnený a dôvodný. Uvedené konanie odporcu bolo v kontexte s obsahom predmetného bilbordom s krstným menom navrhovateľky a skutočnosťou, že navrhovateľka býva v rodinnom dome, ktorý sa nachádza v malej štvrti rodinných domov v P., kde väčšina spoluobčanov navrhovateľku pozná po jej krstnom mene, spôsobilé ohroziť a narušiť právo navrhovateľky na ochranu jej občianskej cti, ľudskej dôstojnosti a jej mena. Navrhovateľka celú situáciu zvládala o to ťažšie, že je osobou v pokročilom veku a v tejto súvislosti viac citlivá a menej schopná povzniesť sa nad takéto nevhodné a amorálne cielené konanie... Tvrdenie odporcu ako aj výpovede svedkov, ktorých odporca v konaní navrhol vypočuť spočívajúce v tom, že bilbord s nápisom „U.“ označoval názov klubového zariadenia odporcu a nevzťahoval sa na osobu navrhovateľky, súd považoval za účelové a neuveril im z dôvodu, že bilbord bol umiestnený priamo do dvora navrhovateľky a nie smerom do ulice, a tiež z dôvodu, že medzi účastníkmi konania dlhodobo pretrvávali susedské nezhody, v dôsledku ktorých mal odporca skutočný dôvod a motív takýmto spôsobom navrhovateľku poškodiť.

Vzhľadom k tomu, že uvedeným konaním odporcu išlo o zásah značnej intenzity a rozsahu, ktorým došlo k zníženiu občianskej cti a dôstojnosti navrhovateľky a jej vážnosti v spoločnosti, súd na základe zistených skutočností dospel k záveru, že zadosťučinenie formou ospravedlnenia v zmysle § 13 ods. 1 Obč. zák. by nebolo možné považovať za dostatočné. Preto v zmysle návrhu navrhovateľky pristúpil k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 Obč. zák...».

Okresný súd zároveň uviedol, že „... odporca v priebehu konania predmetný bilbord dňa 27. 2. 2010 odstránil. Na základe uvedenej skutočnosti navrhovateľka písomným podaním zo dňa 20. apríla 2010 podaný návrh v časti, ktorou sa domáhala, aby bol odporca zaviazaný k povinnosti bilbord odstrániť zobrala späť a žiadala konanie zastaviť. Preto súd podľa § 96 ods. 1 O. s. p. v tejto časti konanie zastavil.“.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali obaja účastníci odvolanie.

Sťažovateľ vo svojom odvolaní odôvodnenom tým, že okresný súd dospel k nesprávnym skutkovým záverom a vec nesprávne právne posúdil, opätovne zopakoval svoje argumenty, ktorými sa bránil v prvostupňovom konaní, pretože podľa jeho názoru sa nimi okresný súd vôbec nezaoberal, a preto je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Podľa názoru sťažovateľa náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch sa má priznávať iba v prípadoch obzvlášť závažného konania, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti, a nie vtedy, ak takáto ujma iba hrozí.

Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co/237/2011-245 z 23. októbra 2012 rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože „*toto svoje rozhodnutie súd odôvodnil tak, že s niektorými argumentami sťažovateľa... sa nevysporiadal vôbec, s niektorými sa vysporiadal spôsobom, ktorý možno označiť prinajmenšom za neštandardný a ostatné vlastné závery súdu sú jednak v rozpore so zákonom a jednak aj v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR*“. Podľa názoru sťažovateľa sa krajský súd vôbec nezaoberal jeho argumentáciou, že „... náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je krajným prostriedkom náhrady nemajetkovej ujmy a nemôže byť priznaná v iných prípadoch, ako v tých, kedy reálne došlo, a to v značnej miere, k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti... Súd vôbec nezobral do úvahy argumenty žalovaného poukazujúce na to, že nedošlo k zníženiu alebo k ohrozeniu dôstojnosti, vážnosti a cti žalobkyne a ani k ohrozeniu jej postavenia alebo

uplatnenia v spoločnosti. Žalovaná toto nepreukázala ani výsluchom svedkov.“. Za najabsurdnejšiu časť rozhodnutia krajského súdu sťažovateľ považuje tú, kde konštatuje, že „... výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má splňať aj podmienku primeranosti, keď túto primeranosť je možné posudzovať aj pri iných inštitútoch náhrady za nemajetkovú ujmu (napr. pri škode na zdraví...)“, a že „uvedenou sumou si bude môcť navrhovateľka zabezpečiť nejakú príjemnú vec, ktorou sa majú sanovať jej neprijemnosti, ktoré boli vyvolané zásahom odporcu do jej osobnostných práv“.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co/237/2011-245 z 23. októbra 2012 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 €. Sťažovateľ zároveň požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co/237/2011-245 z 23. októbra 2012.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že *sťažovateľ sa ňou* domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia krajského súdu tak, ako keby bol ústavný súd ďalším stupňom v systéme všeobecného súdnictva, čo potvrdzujú nielen jeho vyjadrenia v konaní pred okresným súdom, ale aj obsah ním podaného opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré sú v podstate totožné s odôvodnením jeho sťažnosti. Porušenie označených práv vidí sťažovateľ v tom, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou, že v predmetnom konaní nie je pasívne vecne legitimovaný, a že navrhovateľka nijako nepreukázala, že jej svojím konaním spôsobil nemajetkovú ujmu. Z týchto dôvodov považuje sťažovateľ závery krajského súdu za zjavne neodôvodnené a arbitrárne, majúce za následok porušenie jeho už označených práv.

Keďže sťažovateľovi je známa judikatúra ústavného súdu, ktorú aj cituje, týkajúca sa jeho oprávnenia preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, nepovažoval za potrebné túto v danom prípade duplicitne citovať.

Na doplnenie ústavný súd pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04).

Ústavný súd konštatuje, že predmetná sťažnosť je založená výhradne na neúspechu sťažovateľa v konaní pred všeobecnými súdmi, s ktorých právnymi závermi nesúhlasí, a ako taká je zjavne neopodstatnená.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uviedol, že
„... sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu, s odôvodnením rozsudku okresného súdu podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak dôvodom odvolania účastníkov konania považuje za potrebné uviesť nasledovné:

1. Odporca vo svojom odvolaní namieta svoju pasívnu vecnú legitímáciu a uvádza, že aj keby odporca sám protiprávny stav vyvolal, ostatní vlastníci by ho až do času odstránenia bilboardu 27. 02. 2010 udržiavali, a tým vzniká na strane odporcu nerozlučné a nútené procesné spoločenstvo, preto navrhovateľka nemôže byť úspešná vo veci samej.

Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedené argumenty odporcu o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie, v prejednávanej veci právne neobstoja.

V konaní bolo nepochybne preukázané, že protiprávneho konania sa odporca dopustil dňa 22. 03. 2009 vyvesením bilbordov..., nebolo spochybnené, že uvedený billboard aj sám zvesil...

V prejednávanej veci odporca vedome konal spôsobom, uvedeným vyššie, jeho konanie bolo predmetom priestupkového konania, v ktorom bol uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb. Ako správne konštatoval okresný súd, podľa § 135 ods. 1 druhej vety, súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný priestupok, a kto ho spáchal.

Z uvedeného je potom nepochybné, že odporca je zodpovedný za neoprávnený zásah do práva navrhovateľky na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka a je opodstatnené poskytnúť jej na jej návrh súdnu ochranu.

2. Prostriedky ochrany osobnosti upravené v ust. § 13 Občianskeho zákonníka sa môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne, teda neuplatnenie práva na zadosťučinenie, resp. na upustenie od neoprávnených zásahov, odstránenie následkov týchto zásahov (§ 13 ods. 1), neznamená, že na splnenie zákonných podmienok nebude možné priznať právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako sa mylne domnieva odporca.

3. Odvolací súd, poukazujúc na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, zhodne je toho názoru, že v prejednávanej veci vzhľadom na okolnosti prípadu, časové súvislosti so stavbou odporcu, proti ktorej navrhovateľke s manželom vzniesli námietky po dodatočnom stavebnom povolení, odporca vyvesil predmetný bilbord, čím, ako bolo rozhodnuté v priestupkovom konaní proti nemu, jej ublížil na cti tým, že ju urazil, sú tu predpoklady na aplikáciu st. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň dodáva, že ataky odporcu voči navrhovateľke, ktorými ju urazil, je potrebné posudzovať aj z toho aspektu, že ide o staršiu osobu, dôchodkyňu, keď v správaní k nej sa všeobecne očakáva náležitá úcta, slušnosť a ohľaduplnosť...

4. Zostávalo posúdiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, keď navrhovateľka nepovažovala priznanú náhradu 2.500 eur za dostatočnú a žiadala priznať 5.000 eur, na druhej strane odporca nepovažoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neopodstatnené, keďže navrhovateľka

nepreukázala, že ide o prípad obzvlášť závažného konania, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti.

Rozhodnutie okresného súdu je aj v otázke výšky náhrady za nemajetkovú ujmu správne...

Z uvedených dôvodov účastníkmi konania uplatnené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) – nesprávne skutkové závery a podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. – nesprávne právne posúdenie (nesprávna aplikácia a výklad ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka), odvolací súd nezistil, a preto rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil.“.

Ústavný súd vychádzajúc zo sťažnostných námietok sťažovateľa preskúmaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu dospel k záveru, že ho nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivý súdny proces, a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov krajského súdu vyjadrených v jeho rozhodnutí. Skutočnosť, že konanie pred všeobecnými súdmi neskončilo podľa predstáv sťažovateľa, sama osebe nie je právnym základom na namietnutie porušenia jeho práva na súdnu ochranu sťažnosťou podanou ústavnému súdu, pretože, ako bolo uvedené, označené právo v sebe nezahŕňa záruku úspechu v konaní. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi týmto rozhodnutím a porušením základných práv sťažovateľa zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2013